

Regionala utvecklingsnämnden
Regionala utvecklingsförvaltningen

Näringsdepartementet

Yttrande över betänkandet Vägen mot fossiloberoende jordbruk (SOU 2021:67)

Region Kalmar län har fått möjlighet att yttra sig över betänkandet Vägen mot fossiloberoende jordbruk (SOU 2021:67) och lämnar följande synpunkter.

Region Kalmar län vill se förändringar som minimerar jordbrukets påverkan på klimat och miljö, ökar den nationella produktionen av biodrivmedel samt bidrar till att livsmedelsbranschen, långsiktigt och hållbart, ökar sin konkurrenskraft, produktivitet och innovationsförmåga. Det är viktigt att de åtgärder som vidtas är såväl miljömässigt som socialt och ekonomiskt hållbara. Regionen uppskattar därför ansatsen att föreslå ett system av lösningar för att nå utredningens syfte.

Region Kalmar län är positiv till utredningens förslag om skatteväxling, biopremie för biodrivmedel, klimatpremie för arbetsmaskiner samt genomförande av biogasmarknadsutredningens förslag. Region Kalmar län är också positiv till utredningens rekommendationer. Premierna bör ses som övergångsåtgärder, på väg mot ett fossilbränslefritt samhälle. Det är bra att klimatpremien för arbetsmaskiner också kommer att gälla utanför jordbrukssektorn.

Bredare anslag önskvärt

Utredningens uppdrag har varit att föreslå åtgärder och styrmedel för att stödja en utveckling mot ett fossiloberoende jordbruk, d.v.s. ett jordbruk som minskar utsläppen från fossila källor. Det betyder att den övervägande delen av jordbrukets klimatpåverkan inte tas upp i utredningen. Region Kalmar län anser att det är önskvärt med en bredare utredning om hållbarhet och klimat i ett helhetsperspektiv, inklusive så kallade biologiska utsläpp och kolinlagring.

Gärna mer långtgående förslag om mineralgödsel och energianvändning

Klimatpåverkan från mineralgödsel presenteras och problematiseras i utredningen, och ingår också i utredningens uppdrag. Region Kalmar län är positiva till utredningens förslag, men hade gärna sett att utredningen lagt mer långtgående förslag i denna del, till exempel när det gäller fossilfri kvävegödsel. Detsamma gäller sektorns energianvändning. Tillgången till

hållbar energi är begränsad. Region Kalmar län hade därför gärna sett ytterligare förslag till balanserade åtgärder för att effektivisera och minska energianvändningen i svenskt jord-, skogs-, och vattenbruk.

En långsiktig systemomställning kräver investeringar

Kloka investeringar är viktiga för en långsiktig systemomställning till acceptabel klimatpåverkan. Utredningens huvudförslag är en grön skatteväxling som innebär ökad beskattning av diesel mot minskad beskattning av jordbruksföretagens intäkter. Detta kan ge underlag till klimatrikta investeringar på företagsnivå. Därutöver finns andra förslag om stöd till klimatinvesteringar i jordbruket (Klimatklivet, biogasmarknadsutredningens förslag m. fl.). Region Kalmar län är positiv till dessa förslag, men vill understryka vikten av att de genomförs i rask takt och som en balanserad enhet, så att åtgärder för ökad lönsamhet kombineras med tydliga styrmedel för minskad klimatpåverkan.

EU påverkar möjligheterna till genomförande

Utredningens förslag uppmuntrar ökad produktion och användning av biodrivmedel, vilket är i linje med Kalmar läns mål. För närvarande finns viss osäkerhet kring EUs syn på bioenergi, inklusive biodrivmedel och biogas i transportsektorn. Utformningen av de olika delarna av "Fit for 55" kommer att få en mycket stor inverkan på möjligheterna att utveckla och nyttja biodrivmedel och annan bioenergi, och därmed också för flera av utredningens förslag.

Förslagen om skatteavdrag och biopremie måste också rymmas inom EU:s statsstödsregelverk, vilket är ytterligare en osäkerhet när det gäller möjligheterna till genomförande och tidplanen för detta.